

**Opinia Komitetu Regionów „Rola władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów strategii
»Europa 2020«”**

(2012/C 9/10)

KOMITET REGIONÓW

- Zwraca uwagę na swe zdecydowane zaangażowanie na rzecz swojej propozycji dotyczącej ustanowienia terytorialnego paktu władz lokalnych i regionalnych na rzecz strategii „Europa 2020” w celu zapewnienia wielopoziomowej odpowiedzialności za realizację tej strategii poprzez skuteczne partnerstwo pomiędzy władzami publicznymi na poziomie Unii Europejskiej oraz na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Propozycję tę popiera Parlament Europejski, Komisja Europejska i Rada Europejska. Pakty terytorialne powinny koncentrować się na kilku indywidualnych priorytetach o szczególnym znaczeniu dla danego regionu.
- Dostrzega ogromną lukę pomiędzy najnowszą wiedzą naukową a praktyką życiową. Aby przekształcić wyniki badawcze na innowacje, dostosowane do warunków lokalnych i mające zastosowanie w całej Europie, należy podjąć zdecydowane działania na szczeblu regionalnym.
- Podkreśla znaczenie rozwoju innowacyjności lokalnej w oparciu o inteligentną specjalizację i uzupełnianie się z sąsiadującymi regionami.
- Zachęca pionierskie regiony do tworzenia europejskich konsorcjów łączących różne zdolności w celu opracowywania nowatorskich innowacji społecznych o zastosowaniu ogólnoeuropejskim. Za pośrednictwem różnych podmiotów działających na jego terenie każdy region może stać się pionierem w oparciu o własne potrzeby i mocne strony.
- Zachęca regiony do dążenia do otwartych innowacji w ramach zorientowanej na człowieka wizji partnerstw między podmiotami sektora publicznego i prywatnego a uniwersytetami i innymi ośrodkami wiedzy, które odgrywają kluczową rolę, tj. do unowocześnienia koncepcji „potrójnej spirali”.

Sprawozdawca Markku MARKKULA (FI/PPE), członek Rady Miasta Espoo, członek Rady Regionu Helsinki-Uusimaa

Dokument źródłowy /

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Najważniejsze przesłania: w odniesieniu do potrzeby radykalnych przemian na szczeblu lokalnym i regionalnym

1. Uznaje, że strategia „Europa 2020” jest zarówno przekrojowym planem reformy strukturalnej, jak i strategią wyjścia z kryzysu. Strategia „Europa 2020” obejmuje ponadto szerszy zestaw celów i bardziej zintegrowane zarządzanie gospodarką⁽¹⁾. W tym kontekście władze lokalne i regionalne mają możliwość i są zobowiązane politycznie do zajęcia się kwestiami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi z perspektywy terytorialnej.

2. Podkreśla, że dobre plany i nawet właściwe analizy nie wystarczają do osiągnięcia satysfakcjonujących rezultatów, na co wskazuje niepowodzenie strategii lizbońskiej. Należy poczynić odważne kroki w praktyce i przekazać wszystkim szczeblom władzy w państwach członkowskich – władzy lokalnej i regionalnej, a także centralnej – większą odpowiedzialność oraz zaangażować wszystkie inne zainteresowane podmioty. Regiony trzeba zachęcać do tworzenia regionalnych platform innowacji, które działałyby jako ukierunkowane na popyt centra usług i promowałyby wykorzystywanie międzynarodowej wiedzy w celu realizacji strategii „Europa 2020”, inteligentną specjalizację oraz współpracę w ramach UE z uwzględnieniem interesów poszczególnych regionów. W tym celu musimy zastosować nowe dynamiczne rozumienie regionalnych ekosystemów innowacji, w których przedsiębiorstwa, miasta i uczelnie wyższe, a także inne podmioty sektora publicznego i prywatnego („potrójna spirala”) uczą się współpracować ze sobą na nowe i kreatywne sposoby w celu pełnego wykorzystania swojego innowacyjnego potencjału.

3. Podkreśla, że biorąc pod uwagę to, że regiony stały się najważniejszymi graczami w wielu obszarach polityki, w tym w zakresie polityki społecznej, gospodarczej, przemysłowej, edukacyjnej i polityki ochrony środowiska oraz polityki innowacji, mają one do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu strategii „Europa 2020” na zasadzie partnerstwa. Będzie to wymagało zakrojonego na szeroką skalę, kompleksowego, otwartego i multidyscyplinarnego podejścia, łączącego w sobie wiele uzupełniających się walorów regionów i miast.

4. Zdecydowanie popiera potrzebę – zgodnie ze stwierdzeniem Komisji – pełnego włączenia krajowych programów reform (KPR) oraz programów stabilności i konwergencji do krajowych procedur budżetowych, a także zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz odpowiednich zainteresowanych podmiotów w opracowywanie i wdrażanie KPR⁽²⁾.

5. Apeluje o przeprowadzenie radykalnych przemian poprzez umożliwienie regionom i miastom skoncentrowania się na:

- trwającej fundamentalnej zmianie w kulturze pracy w kierunku zorganizowanej współpracy, wymiany wiedzy i wspólnego wykorzystywania zasobów zamiast prowadzenia odrębnych prac nad procesami przemysłowymi i realizowania odrębnych małych projektów;
- nowych podejściach do przedsiębiorczości przejawiających się w takich zjawiskach jak „Venture Garage Mindset”, które umożliwiają młodemu europejskiemu pokoleniu cyfrowemu współpracę z publicznymi i prywatnymi inwestorami oferującymi kapitał wysokiego ryzyka w celu uczynienia przedsiębiorczości motorem innowacji;
- europejskiej kulturze otwartych innowacji: gdy przedsiębiorstwa prowadzą większą część swoich działań w zakresie badań i rozwoju w otwartej współpracy z najlepszymi uniwersytetami i instytucjami badawczymi, sprzyja to powodzeniu biznesu na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz przyspieszeniu wzrostu;
- ludziach jako na głównym atucie naszych społeczeństw: w centrum naszych strategii muszą znaleźć się ludzie; należy opracować nowe sposoby zaangażowania zwłaszcza osób starszych, które przeszły na emeryturę, oraz bezrobotnych młodych ludzi, aby każdy mógł żyć w poczuciu sensu życia oraz mógł i umiał wykorzystywać własny potencjał.

6. Podkreśla, jak ważne jest umożliwienie miejscowej ludności i jej społecznościom wykorzystanie swojego pełnego potencjału. Wymaga to wzmocnienia roli władz lokalnych i regionalnych, i to nie tylko ich tradycyjnej roli jako usługodawców, lecz również jako inicjatorów nowej działalności gospodarczej poprzez aktywną współpracę. Wszystkie podmioty powinny ze sobą współpracować w celu wykształcenia regionalnej kultury współpracy, charakteryzującej się zdolnością reagowania na motywy, cele i zasoby lokalnej ludności i ich społeczności.

Najważniejsze przesłania: w odniesieniu do roli regionalnych decydentów jako inicjatorów zmian i rzeczników innowacji społecznych

7. Z zadowoleniem przyjmuje szerszą wizję strategiczną, która obejmuje wymiary społeczny i środowiskowy jako równorzędne i uzupełniające się filary wzrostu gospodarczego, oraz apeluje, by we wszystkich inicjatywach przewodnich na rzecz wdrożenia trzech celów strategii, tj. inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, uznano istotne znaczenie innowacji społecznych.

8. Wzywa decydentów, zarówno publicznych, jak i prywatnych, do uznania potrzeby funkcjonowania w ramach działalności przedsiębiorstw o zasięgu globalnym nowych umiejętności, kompetencji, struktur i praktyk w zakresie przywództwa i zarządzania.

⁽¹⁾ Europejski semestr i roczna wizja wzrostu gospodarczego, COM(2011) 11.

⁽²⁾ Komisja Europejska, strategia „Europa 2020”, COM(2010) 2020 wersja ostateczna, oraz pismo Sekretarza Generalnego do Komitetu Regionów z dnia 19 lipca 2010 r.

9. Zachęca regionalnych decydentów i osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki do pełnienia funkcji inicjatorów zmian oraz do opracowania strategicznych ram rozwoju regionalnego opartego na innowacyjności, zważywszy na to, że innowacje poprawiają jakość i zwiększają efektywność wydatków publicznych i prywatnych, a także mogą w znaczący sposób przyczynić się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Zadaniem polityki jest określenie atutów właściwych dla danego regionu i bazowanie na nich w celu osiągnięcia strategicznych celów rozwoju. W tym celu regiony muszą nakreślić rozsądną i realistyczną wizję swojej przyszłości gospodarczej i społecznej oraz sformułować szerszą, bardziej zintegrowaną i skuteczniejszą kombinację polityk. Będzie to wymagało połączenia instrumentów z różnych obszarów polityki i poziomów sprawowania rządów, wsparcia zdobywania, rozpowszechniania i wykorzystywania wiedzy, a także opracowania spójnych pakietów politycznych, wspieranych lepszym systemem pomiaru, przyszłościowym planowaniem wydatków i eksperymentowaniem opartym na dowodach naukowych.

10. Proponuje, by mając na względzie osiągnięcie celu przedstawionego powyżej, Komisja we współpracy z regionami i ekspertami z różnych dziedzin rozpoczęła potrzebne projekty na rzecz rozwoju. Należy między innymi opracować metody umożliwiające uzyskanie na podstawie ogólnych danych statystycznych informacji i prognoz, które można będzie zastosować do analizy konkretnego regionu lub tematu.

11. Zachęca pionierskie regiony do tworzenia europejskich konsorcjów łączących różne zdolności w celu opracowywania nowatorskich innowacji społecznych o zastosowaniu ogólnoeuropejskim. Za pośrednictwem różnych podmiotów działających na jego terenie każdy region może stać się pionierem w oparciu o własne potrzeby i mocne strony.

12. Apeluje o opracowanie ukierunkowanego procesu uczenia się, łączącego różne poziomy kształtowania polityki, w celu koordynacji wykorzystania zasobów i wzmocnienia skutków podejmowanych działań. Aby zbudować wspólny potencjał, należy opracować programy Executive MBA, obejmujące wielopoziomowe, strategiczne procesy kształtowania polityki, przeznaczone dla decydentów, starszych urzędników służby cywilnej, menadżerów z sektora przemysłu i naukowców. Tego rodzaju programy szkoleniowe są potrzebne zarówno na szczeblu europejskim, jak i regionalnym. Umożliwią one wzmocnienie roli decydentów regionalnych z różnych krajów w realizacji strategii „Europa 2020”, a także pogłębienie współpracy między nimi i rozpowszechnienie sprawdzonych rozwiązań.

II. ZALECENIA DOTYCZĄCE ROLI WŁADZ LOKALNYCH I REGIONALNYCH W ODNIESIENIU DO SIEDMIU INICJATYW PRZEWODNICH

W odniesieniu do potrzeby współpracy interdyscyplinarnej

13. Podkreśla potrzebę podjęcia wspólnych działań i zakrojonej na szeroką skalę współpracy w ramach różnych inicjatyw przewodnich w celu umożliwienia i wsparcia skutecznego wdrożenia strategii „Europa 2020”. Za pomocą takiego podejścia władze lokalne i regionalne będą w stanie rozwinąć współpracę międzyterytorialną. W szczególności będą one mogły promować podejścia funkcjonujące na zasadzie otwartej

platformy, a także zwiększyć możliwość wielokrotnego wykorzystania i interoperacyjność opracowywanych przez siebie rozwiązań i struktur. Mimo że rezultaty końcowe mogą mieć silne zabarwienie lokalne, pod względem struktur i interoperacyjności aktywna współpraca przynosi korzyści skali i prowadzi do wykształcenia szerszych rynków dla działalności lokalnej.

14. Uznaje, że głównym wyzwaniem, jakiemu muszą stawić czoła władze lokalne i regionalne (biorąc pod uwagę dużą liczbę działań wynikających z inicjatyw przewodnich i związanych z nimi), jest znalezienie sposobu na przyspieszenie wdrożenia najistotniejszych działań. W celu zwiększenia regionalnego oddziaływania inicjatyw przewodnich należy uwzględnić kilka aspektów, do których zalicza się:

- ich wpływ, specjalizację i skalowalność oraz zdolność do podnoszenia świadomości społecznej;
- skuteczne wykorzystywanie benchmarkingu, wymianę najlepszych praktyk i współpracę między regionami;
- opracowanie systemów pomiaru tworzenia wartości, a także innowacji społecznych, koncepcji i metod oraz platform na rzecz partnerstw publiczno-prywatnych z udziałem obywateli;
- świadomość znaczenia dialogu pomiędzy środowiskiem naukowym i społeczeństwem, systemowej natury innowacji oraz elementów prognozowania przeznaczonych dla podmiotów lokalnych i regionalnych;
- przede wszystkim każdej inicjatywie przewodniej powinna towarzyszyć ocena zaproponowanych środków pod względem wpływu na budżet.

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Unia innowacji” uznaje szczególną potrzebę:

- a) wsparcia takich inicjatyw jak: region wiedzy, „żywe laboratoria” i inteligentne miasta;
- b) tworzenia partnerstw służących jako platformy na rzecz zwiększania bazy wiedzy decydentów regionalnych oraz promowania innowacji społecznych;
- c) utworzenia platformy inteligentnej specjalizacji mającej na celu wspieranie regionów i zachęcanie ich do przyjmowania strategii kładących nacisk na przewagę konkurencyjną oraz potencjalną współpracę z innymi regionami;
- d) wspierania współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i środowiskiem akademickim poprzez tworzenie „przymierzy wiedzy”, ze szczególnym naciskiem na wypełnianie luk w zakresie umiejętności innowacyjnych;
- e) wzmocnienia podstaw naukowych przy stanowieniu polityki przy pomocy europejskiego forum ds. działań przyszłościowych, w którego prace zaangażowane byłyby władze lokalne i regionalne a także inne podmioty sektora publicznego i prywatnego, tak aby udoskonalić naukową podstawę polityk;

- f) szerszego zainteresowania wykorzystywaniem modelu potrojnej spirali w zakresie inicjowania innowacyjnych regionalnych (subregionalnych) klastrów badawczych i rozwijania platform innowacji, a także wzmocnienia działań w ramach trójkąta wiedzy (synergii między działalnością badawczą, edukacyjną i innowacyjną);
- g) wyeliminowania różnic organizacyjnych między organami władz lokalnych i regionalnych w Europie poprzez różne formy partnerstwa i projekty proaktywnej współpracy zmierzające do „Unii innowacji”, które miałyby długofalowy charakter i zachęcałyby instytucje mniejsze pod względem strukturalnym i organizacyjnym do zrzeszania się w celu korzystania ze specjalistycznych umiejętności w sposób stabilny i zorganizowany.

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Mobilna młodzież” uznaje szczególną potrzebę:

- a) skoncentrowania się na kompetencjach kluczowych dla społeczeństwa opartego na wiedzy, takich jak umiejętność uczenia się, znajomość języków obcych i kultury, umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i innowacji, umiejętności interpersonalne oraz zdolność do pełnego wykorzystania możliwości TIK;
- b) powiązania edukacji formalnej, nieformalnej i pozaformalnej z potrzebami rynku pracy w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia młodych ludzi i umożliwienia im realizacji ich potencjału oraz rozwoju osobistego i zawodowego;
- c) stwarzania okazji do mobilności możliwie największej liczby młodych ludzi niezależnie od ich pochodzenia, sytuacji finansowej lub położenia geograficznego regionu, z którego pochodzą;
- d) dalszego opracowywania europejskich instrumentów i narzędzi służących ułatwianiu i ożywianiu mobilności edukacyjnej we wszystkich częściach systemu edukacji;
- e) wsparcia włączenia dokumentu Europass (wzór europejskiego CV) do przyszłego „europejskiego paszportu umiejętności” w celu promowania mobilności;
- f) podejmowania inicjatyw współpracy władz publicznych na zasadzie zawierania porozumień w celu szukania jak najlepszych rozwiązań zmierzających do rzetelnego przygotowania ucznia do odpowiedzialnego dorosłego życia, zacieśniania współpracy między szkołami zawodowymi a pracodawcami i uczelniami w zakresie wprowadzania optymalnych ścieżek kształcenia, w tym zawodowego, spełniających oczekiwania uczniów i pracodawców, współuczestnictwa pracodawców w identyfikowaniu problemów edukacyjnych i wypracowywanie sposobów ich rozwiązywania, wspierania szkół w realizacji przygotowanych programów edukacyjnych, uczestnictwa młodzieży w prowadzonych praktykach zawodowych oraz popularyzacji kształcenia ustawicznego wśród pracodawców;
- g) podkreślenia tego, że podstawy zdrowia i mobilności, które są warunkiem wysokiej jakości życia, kształtują się już w młodym wieku, zaś działalność organizacji non-profit stanowi fundament życia społecznego; Komitet wzywa zatem Komisję, by nie rozwijała dalej tych propozycji, które zagrażają istnieniu oraz sytuacji ekonomicznej

stowarzyszeń (opublikowanej przez Komisję Europejską Zielonej księgi w sprawie przyszłości podatku VAT (COM(2010) 695)).

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Europejska agenda cyfrowa” uznaje szczególną potrzebę:

- a) tworzenia lokalnych agend cyfrowych w celu przyspieszenia optymalnego wykorzystania TIK poprzez zorganizowaną współpracę lokalną, regionalną i europejską;
- b) poprawy interoperacyjności i e-administracji poprzez opracowanie nowych zastosowań, takich jak usługi elektroniczne ukierunkowane na człowieka, e-nauczanie, e-zdrowie, e-głosowanie, e-administracja, inteligentne systemy transportowe i regionalne modelowanie informacji w planowaniu urbanistycznym;
- c) promowania cyfrowego jednolitego rynku jako podstawy Europejskiej agendy cyfrowej oraz wsparcia pionierskich przedsięwzięć na dużą skalę wykorzystujących najwyższej jakości europejską wiedzę specjalistyczną oraz angażujących różne zainteresowane podmioty;
- d) zapewnienia szerokopasmowego dostępu po rozsądnej cenie na wszystkich obszarach i prowadzenia projektów pilotażowych, których celem jest zniwelowanie różnic pod względem dostępności;
- e) opracowywania wspólnych rozwiązań zagadnień związanych z ochroną danych i kwestii bezpieczeństwa dotyczących produktów i usług TIK; rozwiązania te są podstawowym warunkiem zdobycia zaufania obywateli i wykorzystania możliwości.

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” uznaje szczególną potrzebę:

- a) poprawy sprawowania rządów w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu, przy włączeniu w te działania władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów odgrywających główną rolę w wysiłkach podejmowanych na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i łagodzenia jej skutków oraz upowszechniania bardziej zrównoważonego korzystania z zasobów, a także zachęcania producentów i konsumentów do przyjęcia takiego podejścia, które jest bardziej przyjazne dla klimatu i promuje efektywne korzystanie z zasobów;
- b) opracowania ukierunkowanych na użytkowników systemów pomiaru tworzenia wartości i oceny skutków, z których to systemów korzystałyby różne szczeble sprawowania rządów w związku z kształtowaniem zrównoważonego społeczeństwa wiedzy i – w tym kontekście – zmniejszenia liczby wskaźników, tak aby zagwarantować, że strategie będą sporządzane w sposób efektywny, przejrzysty i zrozumiały dla opinii publicznej;
- c) przyjęcia lokalnych lub regionalnych strategii w zakresie klimatu i energii, przewidujących zwiększenie udziału ekologicznych zamówień publicznych w budżetach publicznych, łącznie z projektami finansowanymi ze środków państw członkowskich i Unii Europejskiej;
- d) korzystania z planów i paktów działania w celu mobilizacji wsparcia politycznego i promowania inwestowania w infrastrukturę przyjazną dla klimatu, modernizację systemu energetycznego i ekologiczne usługi publiczne.

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” uznaje szczególną potrzebę:

- a) wspierania modernizacji przemysłu za pośrednictwem strategicznych projektów europejskich mających służyć zwiększeniu skuteczności przepływu wiedzy i technologii na arenie międzynarodowej (w takich dziedzinach jak ekologiczny transport i energooszczędne budynki);
- b) zapewnienia twórczej wymiany pomysłów i modeli biznesowych za pośrednictwem takich inicjatyw jak „Europejski Region Przedsiębiorczości”, tak aby zachęcić władze lokalne i regionalne do promowania nowych rozwiązań w odniesieniu do MŚP i kultury przedsiębiorczości;
- c) promowania koncepcji regionalnych ekosystemów innowacji oraz ściślejszej współpracy pomiędzy strukturami produkcyjnymi, szkołami wyższymi i ośrodkami technologicznymi w celu przyczynienia się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- d) wdrożenia rozwiązań na rzecz godzenia pracy z życiem rodzinnym, polegających na poprawie jakości usług publicznych, np. zapewnieniu wystarczającej ilości placówek oferujących całodzienną opiekę nad dziećmi, oraz wspieraniu kształtowania środowiska pracy tak, by było przyjazne rodzinie, m.in. dzięki elastycznym modelom czasu pracy i zatrudnienia.

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” uznaje szczególną potrzebę:

- a) zapewniania warunków do tworzenia miejsc pracy oraz lokalnych środków służących zarządzaniu zmianami przemysłowymi i gospodarczymi, na przykład poprzez określenie rozbieżności pomiędzy e-umiejętnościami oraz powiązanych możliwości gospodarczych;
- b) promowania partnerstw strategicznych pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi, instytucjami edukacyjnymi i przedsiębiorstwami w celu wzmocnienia regionalnych ekosystemów innowacji oraz pogodzenia ich z polityką *flexicurity*;
- c) zachęcania do podejmowania działań lokalnych służących rozwojowi umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych, zmniejszeniu odsetka uczniów przedwcześnie kończących naukę, promowaniu uczenia się przez całe życie i umożliwieniu większego uczestnictwa starszemu pokoleniu;
- d) tworzenia silniejszych powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami i szkołami wyższymi, na przykład poprzez włączenie do wszystkich programów uniwersyteckich praktyk „premiowanych punktami” oraz uwzględniania przy opracowywaniu programów także potrzeb osób jednocześnie uczących się i pracujących oraz wyzwania, z jakimi się zmagają, np. poprzez oferowanie krótszych pobytów za granicą i „internacjonalizacji w domu” („Internationalisation at Home”).

W odniesieniu do inicjatywy przewodniej „Europejski program walki z ubóstwem” uznaje szczególną potrzebę:

- a) opracowania lokalnego i regionalnego programu na rzecz włączenia społecznego w celu zwiększenia skuteczności lokalnych usług społecznych i zapewnienia do nich powszechnego dostępu;

- b) wykorzystywania kompetencji prawnych oraz programów dostosowanych do lokalnych potrzeb w sektorach edukacji, budownictwa mieszkaniowego, planowania przestrzennego, usług społecznych, bezpieczeństwa i działalności kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem młodych ludzi i dzieci;
- c) promowania e-integracji, gospodarki społecznej, działalności wolontariackiej i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- d) oceny przeprowadzonych reform, w szczególności w odniesieniu do zasięgu, kosztów i wpływu innowacji społecznych, a także do rozpowszechniania w całej Europie i lokalnego stosowania nowych rozwiązań, które okazały się skuteczne.

III. ZALECENIA DOTYCZĄCE WIELOPOZIOMEGO SPRAWOWANIA RZĄDÓW I FINANSOWANIA**Przesłania dotyczące wielopoziomowego sprawowania rządów: w odniesieniu do paktów terytorialnych i odpowiedzialności politycznej**

15. Podkreśla, że celem zwiększenia regionalnego i lokalnego wymiaru strategii jest wzmocnienie zaangażowania państw członkowskich we wdrażanie strategii oraz politycznej odpowiedzialności za jej realizację, co zwiększy jej znaczenie i dostosowanie do potrzeb obywateli.

16. Zwraca uwagę na swe zdecydowane zaangażowanie na rzecz swojej propozycji dotyczącej ustanowienia terytorialnego paktu władz lokalnych i regionalnych na rzecz strategii „Europa 2020” w celu zapewnienia wielopoziomowej odpowiedzialności za realizację tej strategii poprzez skuteczne partnerstwo pomiędzy władzami publicznymi na poziomie Unii Europejskiej oraz na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Propozycję tę popiera Parlament Europejski, Komisja Europejska i Rada Europejska ⁽³⁾.

17. Zauważa, że szereg krajowych programów reform strategii „Europa 2020”, przedłożonych Komisji przez rządy krajowe do kwietnia 2011 r. w ramach europejskiego semestru, zawiera odniesienie do roli odgrywanej przez władze lokalne i regionalne w ich kształtowaniu. Niemniej jednak tylko niektóre KPR zawierają informację o tym, że podejście opierające się na wielopoziomowym sprawowaniu rządów zostało przyjęte w celu wdrożenia niektórych części nowej strategii, i tylko w jednym KPR wyraźnie wspomniano o wniosku KR-u dotyczącym paktów terytorialnych.

18. Gorąco zachęca państwa członkowskie do pomocy swoim regionom i miastom w tworzeniu paktów terytorialnych na rzecz strategii „Europa 2020” ⁽⁴⁾ w celu ustanowienia, wspólnie ze swoimi centralnymi rządami, celów krajowych, zobowiązań i struktur sprawozdawczych z myślą o osiągnięciu celów strategii „Europa 2020”, przy pełnym poszanowaniu krajowych ram ustawodawczych ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Rezolucja Komitetu Regionów „Większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w strategię »Europa 2020«”, CdR 199/2010 fin.

⁽⁴⁾ Oświadczenie Prezydium Komitetu Regionów na wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej 2011 r., CdR 73/2011.

⁽⁵⁾ Rezolucja Komitetu Regionów „Większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w strategię »Europa 2020«”, CdR 199/2010 fin.

19. Podkreśla wartość dodaną paktów terytorialnych. Pakty terytorialne powinny koncentrować się na kilku indywidualnych priorytetach o szczególnym znaczeniu dla danego regionu, przy czym nie powinny one stać się nowym biurokratycznym instrumentem, lecz powinny odzwierciedlać naturalne elementy krajowych programów reform, tak aby zapewnić zgodność z zasadami wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa. Mogłyby one przyjąć formę zobowiązań politycznych, ewentualnie uzupełnionych dobrowolnymi umowami pomiędzy organami publicznymi, przy jednoczesnym skoncentrowaniu się na sprawowaniu rządów i wdrażaniu strategii „Europa 2020”. Pakty terytorialne można by ustanowić zwłaszcza w tych obszarach polityki, w których władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu i realizowaniu najważniejszych celów i inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”.

20. Przypomina, że istnieje kilka przykładów umów dotyczących wielopoziomowego sprawowania rządów, które mają służyć realizacji wspólnych celów w zakresie rozwoju terytorialnego poprzez zintegrowane i skoordynowane kształtowanie polityki. Umowy te są bardzo zróżnicowane – mają nie tylko różne cele, lecz również odzwierciedlają faktyczne różnice pomiędzy zainteresowanymi państwami i ich różnorodnością społeczno-gospodarczą, kulturalną, instytucjonalną i środowiskową. Jako przykłady można wymienić między innymi umowy obowiązujące w Austrii (pakty terytorialne na rzecz zatrudnienia), Hiszpanii (pakty terytorialne Katalonii na rzecz obszarów wiejskich), Belgii („Flanders in Action Pact 2020” i drugi plan Marshalla dla Walonii), Wielkiej Brytanii (partnerstwo na rzecz obszaru Greater Nottingham), Francji (pakty terytorialne na rzecz włączenia, kontrakty planistyczne między państwem i regionem) i Niemczech (inicjatywa Federalnego Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych na rzecz innowacyjnych i przedsiębiorczych regionów). KR ponownie podkreśla swoje zaangażowanie na rzecz promowania jak najszerzego upowszechniania doświadczeń w celu wsparcia procesów wzajemnego uczenia się⁽⁶⁾. Ponadto zwraca uwagę na wspólne podejmowanie działań mających na celu umacnianie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby sąsiadujących ze sobą krajów, realizowanej na zasadzie zawierania porozumień o wielostronnej lub dwustronnej współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

21. Ponownie zwraca uwagę na przesłanie zawarte w oświadczeniu Prezydium Komitetu Regionów na wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej w 2011 r.: pakty terytorialne przyczynią się do nadania nowej strategii wymiaru terytorialnego oraz pomogą skupić się na wszystkich instrumentach politycznych i kanałach finansowania dostępnych na różnych szczeblach zaangażowanych rządów.

22. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne powinny realizować cele strategii „Europa 2020” zgodnie z przepisami obowiązującymi na szczeblu krajowym i na poziomie Unii Europejskiej, i w związku z tym wzywa prezydencje Unii Europejskiej do wyrażenia w konkluzjach Rady Europejskiej zdecydowanego poparcia dla zasad wielopoziomowego sprawowania rządów, łącznie z wnioskiem KR-u dotyczącym paktów terytorialnych.

23. Odnotowuje, że z analizy krajowych programów reform (KPR) wynika, iż w większości państw członkowskich władze

lokalne i regionalne nie były wystarczająco zaangażowane w sporządzanie przez państwa członkowskie KPR. Komitet Regionów wzywa państwa członkowskie do możliwie najpełniejszego włączenia władz lokalnych i regionalnych w realizację KPR. Strategia wdrażania ukierunkowana z dołu w górę hierarchii, w której możliwie najpełniej uwzględnia się właściwe szczeble władzy, zgodnie z zasadą pomocniczości, nie tylko zwiększa szanse na powodzenie realizacji KPR, ale także zapewnia szerszą akceptację dla ich realizacji. Komitet Regionów wyraża gotowość do rozwinięcia koncepcji paktów terytorialnych oraz regionalnych programów operacyjnych we współpracy z zainteresowanymi regionami. Umożliwiłoby to sprawne rozpoczęcie realizacji strategii „Europa 2020”, a także wdrożenie inicjatyw przewodnich na szczeblu regionalnym. Do inicjatyw tych należą lokalna agenda cyfrowa, a także lokalna agenda innowacji, które wspomagają regiony w inteligentnej specjalizacji oraz w rozwoju współpracy europejskiej i podstaw ich dobrobytu.

24. Podkreśla znaczenie rozwoju innowacyjności lokalnej w oparciu o inteligentną specjalizację i uzupełnianie się z sąsiadującymi regionami. Pełny potencjał europejskich makroregionów powinno się wykorzystać w celu rozszerzenia rynków i funkcjonowania jako innowacyjny teren badań służący wsparciu wzrostu. W tym kontekście jasno widać, że region Morza Bałtyckiego można by wykorzystać jako region pionierski i pierwowzór dla całej Europy.

Przesłania dotyczące wielopoziomowego sprawowania rządów: w odniesieniu do decydującej roli wdrożenia strategii

25. Dostrzega ogromną lukę pomiędzy najnowszą wiedzą naukową a praktyką życiową. Aby przekształcić wyniki badawcze na innowacje, dostosowane do warunków lokalnych i mające zastosowanie w całej Europie, należy podjąć zdecydowane działania na szczeblu regionalnym. Władze lokalne i regionalne muszą tworzyć partnerstwa publiczno-prywatne i zachęcać obywateli do udziału w nich (tak zwane zorientowane na użytkowników otwarte innowacje w otwartych społecznościach sprzyjające tworzeniu wartości).

26. Podkreśla istotną nadrzędną rolę inicjatyw przewodnich „Unia innowacji”⁽⁷⁾ i „Agenda cyfrowa”⁽⁸⁾ w tworzeniu korzystnych warunków dla wypełnienia luki pomiędzy dostępnymi wynikami badań a praktyką. Należy opracować, a nawet radykalnie zmienić strategiczne i operacyjne praktyki na poziomie lokalnym i regionalnym zgodnie z najnowszymi wynikami badań.

27. Usilnie zachęca do promowania innowacji w usługach, tak by unowocześnić procesy i stosować je w oparciu o cyfrowe podejście systemowe.

28. Zaleca, aby Komisja podjęła szybkie decyzje w celu stworzenia podstawy dla rozwoju jednolitego rynku, a w szczególności cyfrowego jednolitego rynku, oraz sfinansowania kilku zakrojonych na szeroką skalę inicjatyw w dziedzinie B+R, które przyczyniłyby się do multidyscyplinarnego i kreatywnego przekształcenia światowej wiedzy naukowej na praktyczne zastosowania w życiu codziennym. Muszą to być pionierskie inicjatywy, w realizację których należy zaangażować najlepszych ekspertów i inicjatorów zmian działających w różnych dziedzinach.

⁽⁶⁾ W tym celu na stronie internetowej Platformy Monitorowania Strategii „Europa 2020” KR-u uruchomiona została specjalna podstrona.

⁽⁷⁾ Opinia „Projekt przewodni strategii »Europa 2020«: Unia innowacji”, CđR 373/2010 rev. 2.

⁽⁸⁾ Opinia „Europejska agenda cyfrowa”, CđR 104/2010 fin.

29. Apeluje do Komisji o uruchomienie, wspólnie z Komitetem Regionów, szerszej kampanii informacyjnej w celu podniesienia świadomości na temat strategii „Europa 2020” wśród decydentów lokalnych i regionalnych oraz całego społeczeństwa. W tym celu KR proponuje opracowanie, wspólnie z Komisją, „Podręcznika dotyczącego strategii »Europa 2020« dla miast i regionów”, aby wyjaśnić im, w jaki sposób mogą przyczynić się do realizacji strategii, i wskazać im różne źródła finansowania (na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz na poziomie Unii Europejskiej).

30. Potwierdza, że w dalszym ciągu będzie monitorował realizację strategii „Europa 2020” w terenie za pośrednictwem swojej Platformy Monitorowania Strategii „Europa 2020”. Jako wkład w sukces nowej strategii w kontekście europejskiego semestru co roku w grudniu, czyli przed przedstawieniem przez Komisję rocznej wizji wzrostu gospodarczego i przed wiosennym posiedzeniem Rady Europejskiej, będą publikowane wyniki monitorowania prowadzonego przez KR.

Przesłania dotyczące finansowania: w odniesieniu do potrzeby synergii pomiędzy różnymi źródłami finansowania

31. Podkreśla, że prawdziwym wyzwaniem dla Unii Europejskiej, państw członkowskich i regionów jest stworzenie wymaganej synergii pomiędzy instrumentami finansowania sektorów publicznego i prywatnego w celu wdrożenia strategii „Europa 2020”, oraz apeluje o zwiększenie koordynacji między krajowymi, regionalnymi i lokalnymi budżetami publicznymi w celu umożliwienia regionom i miastom lepszego wykorzystania funduszy strukturalnych i innych programów Unii Europejskiej.

32. W szczególności podkreśla potrzebę postępów, jeśli chodzi o koncentrowanie zasobów na realizacji celów strategii „Europa 2020”, oraz zwraca uwagę na połączenie polityki spójności ze strategią „Europa 2020”, które faktycznie umożliwiają dalszą pomoc biedniejszym regionom Unii Europejskiej w odrabianiu strat, usprawnianiu koordynacji pomiędzy unijnymi strategiami politycznymi oraz przekształcaniu polityki spójności w główny czynnik sprzyjający wzrostowi w całej Unii Europejskiej przy jednoczesnym stawianiu czoła wyzwaniom społecznym, takim jak starzenie się i zmiana klimatu⁽⁹⁾.

33. Potwierdza w tym celu swoje zainteresowanie dwoma wnioskami Komisji dotyczącymi nowych wieloletnich ram finansowych obejmujących okres po 2013 r.⁽¹⁰⁾, a mianowicie: umowami o partnerstwie w dziedzinie rozwoju i inwestycji, zawieranymi między Komisją a każdym państwem członkowskim, odzwierciedlającymi zobowiązania partnerów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, oraz wspólnymi ramami strategicznymi mającymi na celu zwiększenie spójności strategii politycznych na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” oraz osiągnięcie celów w zakresie spójności, zastępującymi istniejące oddzielne pakiety wytycznych.

34. Przypomina, że działania z zakresu polityki spójności mają służyć opracowaniu regionalnych systemów innowacji i instrumentów współpracy terytorialnej, udostępnieniu kapitału

podwyższonego ryzyka i środków przyspieszających wprowadzenie innowacyjnych produktów i zachęcających do tworzenia sieci pomiędzy przedsiębiorstwami, środowiskiem naukowym i administracją⁽¹¹⁾.

35. Przypomina o potrzebie opracowania lepszych systemów pomiaru niż samo PKB w celu zajęcia się takimi sprawami jak: zmiana klimatu, efektywne wykorzystanie zasobów, jakość życia czy włączenie społeczne, oraz zwraca uwagę na to, że wskaźniki stosowane przez władze lokalne, regionalne i krajowe oraz przez instytucje Unii Europejskiej muszą być jednolite, a także muszą wspierać tworzenie i rozpowszechnianie innowacji społecznych oraz spójność przyjmowania decyzji⁽¹²⁾. Podczas wdrażania i oceniania polityki spójności należy uwzględnić te dodatkowe wskaźniki w celu lepszego odzwierciedlenia rozwoju poszczególnych regionów⁽¹³⁾.

36. Wzywa Komisję, by ułatwiała tworzenie nowych partnerstw terytorialnych poprzez uproszczenie i poprawę sposobu zarządzania programami współpracy międzyregionalnej⁽¹⁴⁾.

37. Apeluje o zwiększenie możliwości regionów i miast w zakresie korzystania z siódmego programu ramowego, programu na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz innych podobnych inicjatyw. Szczególny nacisk należy położyć na pełne wykorzystanie cyfryzacji i nowych kluczowych technologii wspomagających w celu modernizacji regionalnej polityki innowacyjności.

Przesłania dotyczące finansowania: w odniesieniu do otwartych innowacji i zamówień publicznych sprzyjających efektywnemu wykorzystaniu zasobów

38. Uznaje, że innowacje wynikają z połączenia różnych elementów i multidyscyplinarnych podejść, oraz wzywa do podjęcia działań mających na celu zwiększenie strukturalnego i relacyjnego kapitału regionów, zarówno w ramach wspólnot związanych praktyką, jak i we współpracy z innymi.

39. Uważa, że przedsiębiorstwa muszą otworzyć się na nowe sposoby myślenia oraz powszechnie wykorzystywać zbiorowe zasoby dostępne w ramach ich regionów i że w związku z tym ich sukces jest uzależniony od kapitału społecznego. Z drugiej strony KR zachęca regiony do dążenia do otwartych innowacji w ramach zorientowanej na człowieka wizji partnerstw między podmiotami sektora publicznego i prywatnego a uniwersytetami i innymi ośrodkami wiedzy, które odgrywają kluczową rolę, tj. do unowocześnienia koncepcji „potrójnej spirali”.

40. Z zadowoleniem przyjmuje wykorzystanie zamówienia przedkomercyjnego jako narzędzia łączącego innowacje społeczne z rozwiązaniami technologicznymi oraz podkreśla, że unowocześnienie przepisów dotyczących zamówień musi wzmacniać rolę sektora publicznego w celu uzyskania najlepszej relacji jakości do ceny⁽¹⁵⁾. Pod warunkiem, że możliwa będzie koordynacja specyfikacji i procesów między regionami, przedkomercyjne zamówienia publiczne również mogą być istotnym bodźcem do stworzenia w Europie jednolitego rynku.

⁽¹¹⁾ Opinia „Wkład polityki spójności w strategię »Europa 2020«”, CDR 223/2010 fin.

⁽¹²⁾ Opinia „Pomiar postępu: wyjść poza PKB”, CDR 163/2010 fin.

⁽¹³⁾ Opinia „Piąte sprawozdanie w sprawie spójności”, CDR 369/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ Ibid.

⁽¹⁵⁾ Opinia „Modernizacja polityki UE w dziedzinie zamówień publicznych”, CDR 70/2011 fin.

⁽⁹⁾ Przegląd budżetu UE — COM(2010) 700.

⁽¹⁰⁾ Przedstawionymi również w przeglądzie budżetu UE — COM(2010) 700.

41. Ponownie podkreśla, że przedkomercyjne zamówienia publiczne można jeszcze bardziej wzmocnić poprzez ich połączenie z otwartymi innowacjami mającymi na celu przyspieszenie rozwoju ekologicznego społeczeństwa opartego na wiedzy, innymi słowy, jeśli takie zamówienia będą wykorzystywane do opracowywania wspólnych, nadających się do powielenia rozwiązań dotyczących stworzenia takiej infrastruktury i takich usług, na których opierają się nowoczesne ekosystemy innowacji w warunkach rzeczywistych.

Bruksela, 12 października 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
